

king hebben, voorhanden zijn overal waar een medicus of ander persoon aanwezig is, die de injecties kan doen.

De districts-geneesheeren moeten op hunne tournées die serums steeds bij zich hebben en ook de plantage-hospitalen moeten die in voorraad hebben, al komen slangenbeten gelukkig zelden voor.

Volksgeneesmiddel zullen de serums nooit worden.

De menschen in het bosch zullen wijs handelen niet op de „koties” te vertrouwen. maar hun toevlucht te nemen tot stevig, maar niet te lang afbinden, tot snel uitbranden van de wond en tot uitzuigen, liefst door den gebetene zelf, als hij er bij kan, want Dr. Constantin Hering, die van 1828 tot 1832 in Suriname de geneeskundige praktijk uitoefende, heeft door proeven op zich zelf, aangetoond dat slangengift met water sterk verdund ingenomen, alles behalve onschuldig is. ¹⁾

Of het de wetenschap ooit gelukken zal middelen tegen den beet van vergiftige slangen te ontdekken, middelen die men in den vorm van tabletten steeds bij zich kan hebben?

Den Haag, 20 November 1929.

Naschrift. Het vorenstaande was reeds gezet, toen ik in „*Eigen Haard*” van 1892, blz. 224, 496 en 639 mededeelingen vond omtrent genezingen door aanwending van inlandsche plantendeelen. Ook in deze gevallen mag men er aan twifelen of de slangen door *deskundigen* waren gedetermineerd als vergiftige slangen.

Hiervoren — blz. 504 — zeide ik dat het niet vaststaat dat de slang, die van Tol had gebeten, na het lange vasten, een grooten voorraad vergift had verzameld. In een oud geschrift van A. Vosmaer ²⁾ vind ik proeven beschreven op levende dieren (vogels en muizen) met een ratelslang.

„Deeze slang was, volgens ontfangen bericht, — aldus Vosmaer — in Surinamen gevangen op de Plantagie, genaamd de *Vier Kinderen*, in Para,

¹⁾ De intereressante proeven van Dr. Hering zijn te vinden in het „*Archiv für die homöopathische Heilkunst*”, herausgegeben von Dr. Ernst Stapf. Band 10, Heft 2, en daaruit overgenomen in „*Schlängenkunde*” von Dr. Harald Othmar Lenz. Gotha 1832, blz. 460—470.

²⁾ „*Beschrijving van eene sierlijk geteekende, en over het Hoofd en den Hals twee lange zwarte streepen hebbende Surinaamsche Ratelslang*” enz. Te Amsterdam, bij Pieter Meyer, 1768.